

(lastnik, hišno ime, sinonim za spomenik, čas nastanka, material, lega na domačiji ali v naselju) mnogo bolj dosleden.

Kljub navedenim pomanjkljivostim, ki bi jih lahko avtor brez večjih težav odpravil ter knjigo dopolnil s prej navedenimi označbami, kartami pa tudi risbami (avtor je znan kot odlični risar in prava škoda je, da ob fotografijah ni več skic tlorisov hiš, značilnih detajlov ali krokijev, ki pogosto povedo več kot fotografije), gre za pomembno delo. Varovanje vse bolj izginjajoče stavbne dediščine našega vsakdanjka je velik in očitno nerešljiv problem. Prepričan sem, da je tudi ta Sedejeva knjiga prispevala svoj delež k temu, da se bo vsaj upočasnil proces izginjanja te vrste dediščine. Optimizem vzbuja tudi opažanje, da prav Sedejevo knjigo pogosto srečamo na knjižnih policah ljudi, ki so lastniki ene izmed opisanih stavb. To pa ni majhna stvar, saj tovrstne literature na trgu ni nikoli dovolj.

Vito Hazler

Roman Gašperin, *Enci benci na kamenci*. Slovensko otroško izročilo. Osn. šola F. S. Finžgarja, Lesce 1990. Spremna beseda Marije Stanonik. Ilustriral Zvonko Čoh. 107 str.

Z mešanimi občutki gledam bogato ponudbo otroških knjig pri nas. Moti me, da so *otroške*, a da jih je le malo za *otroke*. Pri tem puščam v nemar zloglasne (tuje) slikanice, v katerih se šopirijo neznani (a tudi znani) pesnik(un)ji s svojimi za lase privlečenimi, šepastimi verzji. Prava poživitev v tej pisani beri je zbirka »Enci benci na kamenci«, ki jo je zbral in pripravil Roman Gašperin. V zbirki je 50 izštevank iz otroških ust, torej zares iz slovenskega otroškega izročila. V svoji spremni besedi nam Marija Stanonik predstavi avtorja kot slavista in etnologa. Sam sem pred 50 leti v svojem »Veselja domu« (Ljubljana 1942) objavil nekaj takega blaga. Izbor je zmeraj subjektivna stvar. Gašperin je imel dosti srečno roko, marsikaj starega so otroci že modernizirali (»Ti si čašica v čaši trobentice«, str. 102, pa gotovo ni ljudsko-otroška!). Izštevanke so — čeprav z njimi ne »izštevamo« — po moji izkušnji s triletnim vnučkom neverjetno hvaležno branje, posebno, če jih bereš otroku ob sliki. O ilustracijah Zvonka Čoha mi sicer ne pristaja sodba, skusil pa sem, da jih otrok ob njihovem včasih karikiranem realizmu dobro sprejema (manj posrečena je npr. vprašljiva slika na str. 93). Zamisel o izdaji take zbirke je posrečena in sledilo naj bi ji še več drugačnih, a vzetih iz odrinjene zakladnice »otroške folklore«.

Niko Kuret

Andrej Šušter Drabosnjak, *Zbrana bukovniška besedila 1*, Marijin pasijon 1811, Izdajo zasnovala in uredila Herta Lausegger, Mohorjeva družba v Celovcu 1990. (22 + 130 str.)

V okviru Zbranih bukovniških besedil Andreja Šušterja Drabosnjaka je kot prva knjiga izšel Marijin pasijon iz leta 1811, ki pomeni v faksimilu (posnetek izvoda dr. Pavleta Zablatnika) in v prečrkovanem (prirejenem) prepisu osrednji del publikacije.

Delo ima 22 strani uvoda (rimsko oštevilčenih), faksimile pasijona obsega 72 strani (dejansko 36, saj sta na eni strani publikacije objavljeni dve strani faksimila), ki jim sledi prepis z novo obliko paginacije za dejanske strani (od 73 do 116). Na koncu so uredniške opombe, primeri novjših rokopisnih prepisov Marijinega pasijona in seznam podpornikov izdaje.

Urednica je v uvodu do neke mere opisala probleme bukovništva, jezika koroških bukovnikov (posebej Andreja Šušterja Drabosnjaka) in Marijin pasijon.

Ena glavnih ugotovitev je, da je Drabosnjakov jezik, še posebej pa jezik Marijinega pasijona, »koine, ki se opira na eni strani na staro protestantsko osrednjo slovenščino, na katero se navezuje katoliška tradicija Evangelijev in listov, na drugi strani pa na kulturnozgodovinsko pomembne apokrifne spise...« Poleg tega omenja še tretjo prvino, regionalno barvo jezika in osebno različico pravopisa. Poenostavljeno je model — pisno izročilo osrednjeslovenske jezikovne tradicije — realiziran znotraj ustnega, besedilo je preoblikovano v narečni tradiciji.

Rešitev, ki jo ponuja prva knjiga zbranih Drabosnjakovih bukovniških besedil, je lahko predvsem na eni ravni z gled na nadaljnje zbirke: Težavnega dialektološkega dela se je lotila domačinka, ki ji je po navedbah v mnogočem pomagal dr. Pavle Zablatnik. Tako se bo mogoče najzanesljiveje opreti na njihove razlage in razumevanje semantičnih ravni besedila. Prav pomanjkljivo znanje o koroških narečjih (Drabosnjakovih besedil) so očitali nekaterim Nekoroščem.